

קרב רחוב בשכם

הרוגים בירושלים

יריות ברמאללה

סערה על הירדן

הפיגנה בעיר העתיקה: „הדרך לשיבה—מלחמת שיחרור עמית!“

של צבא השיחרור הפלסטיני בירדן. הוא אפילו הדגיש: „אירגון השיחרור אינו מבקש להפוס את השלטון בירדן.“ חוסיין לא הגיב על ההצעה. תחת זאת הורה לראש ממשלתו, ואספי אל-תל, להנהיג גיוס חובה של האזרחים בני 25-40. „יש לנקוט בצעדים החמורים ביותר נגד כל מי שיסרב לשרת תחת הדגל, או יעשה מעשה העלול לפגוע במולדת“, כתב חוסיין בהוראתו. הכוונה השקופה: לנטרל את הפלסטיני נים, שרבים מהם חמושים ממילא. על-ידי הכנסתם למחנות צבאיים מבודדים. מאותו רגע הותרו כל המיגבלות אצל שוקיירי. „כדי לשחרר את תל-אביב“, הר- עים ברדיו, „יש לשחרר תחילה את כמאן“. תחנת השידור שלו החלה משדרת קומוני- קאטים קרביים אל תושבי הגדה המערבית. קומוניקאט מספר 1: להגביר את ההפגנות. קומוניקאט מספר 2: על כל אנשי המש- טרה והצבא להפר את פקודות ההתערבות נגד המפגינים, ולהצטרף תחת זאת למפגי- נים נגד השלטון. קומוניקאט מספר 3: על כל שרי ממשלת ירדן להתפטר עד צהרי יום השבת, אחרת...

אמבולנסים העידה על קטל ופציעה לרוב. הערכת אליבעת הדמשקאי: 50 הרוגים. **ברמאללה** הפגינו 5000 פליטים נגד המלך, רגמו במשך חמש שעות את המשטרה, ורק לאחר פתיחת-אש, התפורו. **כהברון** יצאו 10 אלפים תושבים לרחובות, ובמשך שבע שעות הפגינו נגד המלך. הם התפורו רק אחרי שכוחות ה- לגיון הוכנסו לפעולה.

„הדרך ארוכה מאד“

כ ? אותם ימים ישב המלך חוסיין, כמעט בלי הרף, עם קציני המטה ה- כללי, יועציו הקרובים ביותר, וראשי השב- טים הבדואים. מכל חלקי הגדה המערבית זרמו ידיעות על הפגנות, יריות והצלות. מדי פעם הגיעו גם ידיעות על מפקדים ש- סירבו לפתוח באש על מפגינים. ידיעה שהופצה על-ידי מקורות מצריים מסרה על ייסוד תאים חשאיים של קצינים חופשיים בתוך הצבא הירדני, המבקשים ל- הקים רפובליקה במתכונת המצרית. כרוזים, שנשאו את חתימותיהם של שרים פלסטיניים לשעבר, דרשו חלוקת נשק לאזרחים, והצ- טרפות לברית-ההגנה המצרית-סורית. מעבר לגבול הדרומי, הגיעו ידיעות על היערכות 20 אלף חיילים סעודיים, מוכנים להיכנס לירדן, ברגע שיתבקשו לעשות זאת על-ידי המלך.

„החשיט צווארי לתדיין?“

כ שיא המתיחות, כאשר נידמה היה שההתקוממות הפלסטינית תתפתח למל- חמת-שיחרור, הצליח כתב לה מונד אדוארד סעב, שהוא תושב לבנון, להגיע אל מי- קדתו של חוסיין. הוא מצא את המלך מתוח ומלא-מרידות. „המלך עייף מלחום בכל החזיתות. הוא איבד את בטחונו השופע, ונעלם גם חיוכו הרגוע“, הוא דיווח. כאכה לחוסיין ההתקפה הישראלית. אבל כאכה לו הרבה יותר ההאשמה המצרית- סורית, שהוא אחראי להתקפה הישראלית. „במקום להציע הצבת צבא ערבי בתוך ירדן, אני מציע למצרים צעד יעיל יותר, ופחות דמגוגי“, הכריז חוסיין. „תשתחרר נא מצרים מנוכחות הכוחות הכוזבות שעל גבולה, כדי שהצבא המצרי והצבא הפלסטיני יתפסו עמדות לאורך גבול זה. האינן זו דרך יעילה לפזר את כוחות האויב, שאינו חושש כיום מפני שים סכנה מן הצד המצרי?“

לירדני, ולצאת לפני שהצבא הירדני יכול היה להתערב.“ הוא חזר על עמדתו המוצהרת: „לא נרשה לפעולה מיקרית לסבך אותנו במל- חמה. הארצות הערביות המתקדמות הן אשר יקבעו את מועד ומקום המערכה.“ מתי? „הדרך ארוכה מאד.“

„לשחרר את כמאן!“

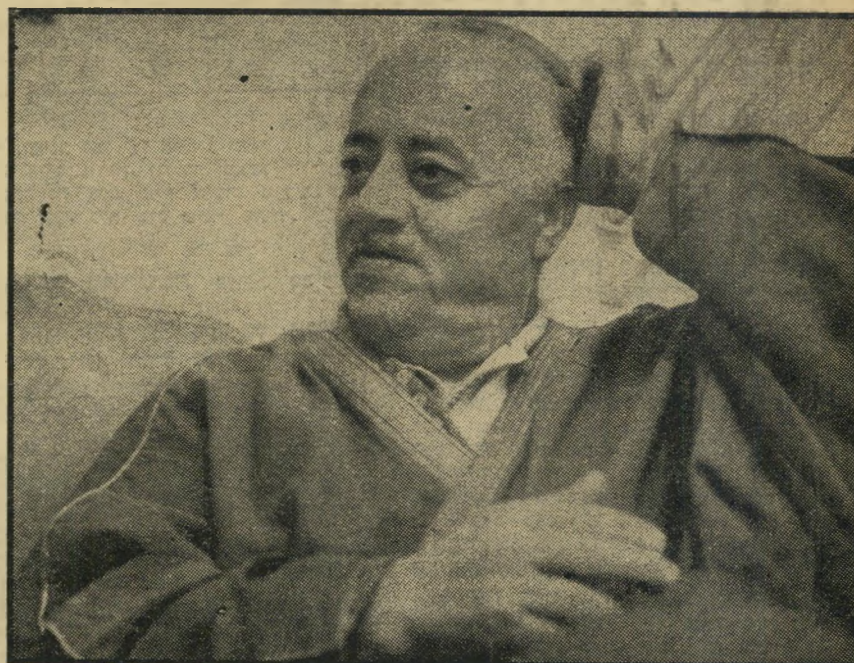
ד משק היתה פחות מאופקת. היא קר- אה, בלי חוכמות, לחיסולו של חוסיין. תנועת המכוניות הופסקה למשך 15 דקות, מורים הצטוו להרצות בפני תלמידיהם על הפקרת ערבי פלסטיני לנקמת ישראל על- יד חוסיין, והמטיפים במיסגדים נתבקשו להתפלל לעילוי נשמת חללי העם הפלסטיני. „שנפלו קורבן לכדורי הצבא הישראלי והצ- בא הירדני.“ אך השבוע היה שייך, בלי ספק, לאחמד שוקיירי. ארבע פעמים נשמע קולו מעל גלי תחנת השידור הפלסטינית מקאהיר. ב- תחילה הציג את עמדתו כחזרת רצון-טוב לבדו: הוא הציג להציב 10 אלפים חיילים

הצהרים, מילאו ההמונים את רחובות הערים הגדולות של הגדה המערבית.

הגדה כודה מתקוממת

ש ום מקור ירדני רשמי לא דיווח על מה שקרה, אבל התמונה הכללית הצ- טיירה בכל זאת לעיני העולם. חלק מן ה- פרטים שודר על-ידי דמשק, בירות וקאהיר, שהסתמכו על מודיעיהן בירדן. חלק אחר סופק על-ידי תיירים, ואנשי או"ם, שעברו דרך שער מגדלבאום לישראל. חלק נוסף יכלו אזרחי ישראל וירושלים, בטייבה ו- בקלנסואה לראות ולשמוע ישירות. **בירושלים העתיקה** התארגנה הפגנה, מיד אחרי תפילת יום ששי. אך המשטרה והצבא היו במצב הכן, פתחו מיד

„ראל לנו לשכוח את בית-המקדש“, היהד קולו של האימאם, בין עמודי השיש של מיסגד אליאקסה בירושלים ה- עתיקה, „בזכות בית-המקדש הזה עשה אלה את הארץ הזאת לקדושה. ארץ-קודש ש- הציונים — מרצחי סמוע — מטמאים אותה בנוכחותם. נסלק נא את הציונים! נחסל את הפושעים!“ קריאה זו, ששודרה ברדיו, לא היתה שונה

שוקיירי: הדרך לשיחרור—מלחמה בחוסיין

באש, שנמשכה 45 דקות. שני תלמידים נהר- גו, לדברי ההודעה הרשמית, „כאשר ניסו לחטוף מכונית-יריה מירי חיילים.“ **בשכם** הוכרזה שביתה כללית של יומיים. המוני התושבים הפגינו ברחובות, בדרישה לנשק ולפעולה נגד ישראל. כאשר קיבלו ההפגנות אופי אנטי-האשמי מובהק, ניתנה הוראה לנתק את הספקת המים וה- חשמל של העיר. כתום יומיים לא פסקה השביתה, וההפגנות החמירו. הכביש לירד- שלים נותק על-ידי מחסומים, ותושבים החלו יורים בשוטרים ובחיילים בתוך העיר. הור- עקו חיילות בדואים של הצבא הירדני, והתפתחו קרבות רחוב, כשהתושבים מת- בצרים בכתייהם ויורים על החיילים. לדברי עתונאי לבנוני שהיה בעיר: „התרוצצות ה-

ברהבה מן ההטפות שהושמעו ביתר מיסגדי ירדן, ביום ששי האחרון. במידה שהיה הבדל, הוא היה לחומרה: במיסגדים רבים לא הסתפקו המטיפים לקריאה נגד הציונות ונגד מדינת ישראל; הם דרשו גם להפיל את המלך חוסיין, המשתף פעולה עם מדי- נת ישראל. הגדיל לעשות אחמד אל-שוקיירי, ראש אירגון השיחרור הפלסטיני. בתפילת יום הששי במיסגד בקאהיר, הספיד לא רק את הרוגי סמוע, אלא גם את קורבנות ההפגנות בירדן, שנערכו כמחאה על תקיפת סמוע. „חסלו את חוסיין!“ הוא קרא. „חסלו את הבוגד!“ גבריו, ודברי מאות המטיפים, במאות מיט- גדים, נקלטו היטב. אך הסתיימה תפילת